

## N:o 172.

Af herr **L. Norrby**, om anvisande af ett reservationsanslag för inköp af skogsmark till bildande af kronopark å Gotland.

I snart fyra decennier har frågan om lämpligaste sättet för ordnandet af våra skogsförhållanden stått på dagordningen, utan att det vill synas som skulle denna fråga ännu hafva vunnit någon fullständig och lycklig lösning. Man har i princip erkänt statens rätt och befogenhet att lagstifta äfven för de enskilda skogarne och derpå byggt flerfaldiga förslag till lagbestämmelser, hvilka nu ej här behöfva upprepas, enär de, med undantag för Gotland samt Norr- och Vesterbotens län, ännu icke lyckats vinna statsmagternas godkännande, så att deraf kunnat blifva något verkligt resultat. Många sakkunnige hafva ock, med insigt om vanskligheten af restriktiva skogslagstiftningsåtgärder och med åberopande af exempel från andra länder, motsatt sig en dylik lagstiftnings allmännare införande i vårt land under förmålan, att, om något praktiskt och varaktigt gagn deraf skulle vara att förvänta, ansvarspåföljden för sköfving af de enskilda skogarne då måste vara så sträng, att någon utsigt för en sådan skogslags antagande icke förefans, oafsedt de dryga kostnader, som skulle blifva en följd af densammas genomförande och tillämpning. Denna åsigt synes numera äfven delas af domänstyrelsen, som i ett den 26 maj 1885 till Kongl. Maj:t afgifvet underdånigt utlåtande öfver åtskilliga till regeringen inkomna lagförslag uttalar sin åsigt vara »att lagstiftningen för närvarande icke vidare bör direkt ingripa vid hushållningen med de enskildes skogar». På Gotland, der första försöket med enskild skogslagstiftning gjordes genom kongl. förordningen den 10 september 1869,

har man endast ansett den verka i någon mån återhållande, besparande och hämmande mot de större skogssköflingarne eller mot sådana egendomsköp, som dessförinnan allmännare skedde på spekulation af skogens snara realiserande, men de tilländalupna 17 årens erfarenhet har gifvit vid handen, att de dervid fästade förhoppningarne om en väsentligen förbättrad skogshushållning, i synnerhet hvad angår den så viktiga skogsåterväxten, ingalunda blifvit uppfyllda. Trävaruexporten från Gotland, som under årtiondet 1871—1880 endast uppgick till 17,146 kubikmeter i medeltal årligen, har under senaste femårsperioden, 1881—1885, enligt hvad Konungens befallningshafvandes femårsberättelser gifva vid handen, stigit till nära dubbelt, eller 33,368 kubikmeter årligt medeltal. Denna ökade utförsel har till en stor del bestått af sleepers, en naturlig följd af den allt känbarare blifna bristen på gröfre såg- och byggnadstimmer. Sedan äfven denna tillgång för den penningbehöfvande jordegaren utsinat, lärer endast återstå det tredje stadiet, nemligen pitpropsafverkningen. Under dessa förhållanden, hvilka ock torde hafva sin motsvarighet i flere af rikets mellersta och södra provinser, är det för hvarje skogsvän ett hugnesamt tidstecken, att åsigtten om statens uppträdande såsom skogsegare numera vunnit allt flere anhängare, som anse denna utväg vara den enda verkligt gagnande för våra skogars bevarande, åtminstone hvad de gröfre virkesslagen vidkommer.

Ett återförvärfvande af de år 1824 tyvärr så lättvindigt bortslumpade kronoskogarne eller motsvarande areal skogsmark synes alltså nu vara den inslagna riktningen. Genom nådigt bref af den 29 maj 1874 är nemligen efter Riksdagens medgifvande bestämdt, att inflytande medel för försäljning af sådana mindre kronolägenheter, som ej gifva 200 kronor i årligt arrende, må användas till inköp af skogsmark i och för utvidgning af redan befintliga eller förvärfvande af nya kronoparker, hvartill dessutom äfven en del af reservationsanslaget för skogsväsendet under dessa år får användas; och har sålunda, enligt ofvan återopade domänstyrelsens utlåtande, under åren 1875—1884 inköpts 14,196 hektar för en köpesumma af 930,680 kronor 34 öre, utgörande i medeltal kronor 65,55 per hektar. Äfven Gotland har härvid blifvit ihågkommet med tvenne mindre kronoparker, nemligen »Skogsholm», belägen strax invid Visby stad och omfattande en areal af 195,41 hektar, samt »Elinghemsmyr» om 641,75 hektar i norra delen af ön. Dessa äro dock allt för obetydliga för att kunna utöfva något afsevärdt inflytande på öns skogsförhållanden, hvadan förslag ock under sistlidna år blifvit väckta dels om utvidgning af kronoparken Skogsholm genom

köp och byte med andra krono- eller f. d. hospitalslägenheter, hvarigenom på förstnämnda sätt skulle kunna förvärfvas ytterligare 399,84 hektar mestadels med god skog försedd mark för ett pris af 88,157 kronor 80 öre eller endast kronor 66,318,60 derest staten föredrager att lemna en del andra jordar i utbyte, dels ock om inköp af två nya kronoparker, hvaraf en i närheten af Slitehamn om 1,314,13 hektar för ett pris af 126,708,04 kronor med en skogstillgång, uppskattad till kronor 49,111,19, samt en på gränsen till den nära nog skoglösa södra delen af ön i en större skogstrakt, benämnd Lajstahed, hvarest omkring 2,500 hektar skogsmark erbjudits för ett pris af 40 kronor per hektar förutom ersättning för ståndskogen, hvilkens värde ännu ej lär vara känt. För dessa 3:ne ifrågasatta köp, af hvilka de begge förstnämnda redan äro beroende på domänstyrelsens pröfning, erfordras ett belopp af omkring 400,000 kronor, deraf staten dock under de närmaste åren skulle kunna återbekomma åtminstone  $\frac{1}{4}$  genom försäljning af den öfvermogna eller förtryckta ståndskogen och således för återstående 300,000 kronor erhålla en valuta af 4,213,97 hektar till en stor del med växtlig, ung och medelstor barrskog försedd mark, hvilket skulle motsvara ett pris af kronor 71,19 per hektar ståndskog och mark.

De genom försäljning af smärre kronoegendomar inflytande medlens otillräcklighet för att i någon afsevärd mån kunna inköpa skogsmark, då gynsamma tillfällen, såsom nu här med dessa låga jordvärden, dertill erbjudas, vitsordas af domänstyrelsen, och framgår uppenbart deraf att, enligt i nämnda styrelse erhållen uppgift, dylika medel under åren 1877—1886 icke uppgått till högre belopp än 797,500 kronor, af hvilken summa allenast 46,000 kronor återstå disponibla.

Då oaktadt skogslagen skogarne på Gotland påtagligen allt mer och mer förminskas, enär de tryckta konjunkturerna tvinga jordegaren att så långt ske kan tillgripa detta nödbröd; då återväxt af skog med hänsyn till den grunda och torra jordmänen på kalkberg samt ogynsamma klimatiska förhållanden i öfrigt derstädes är ytterst svår att få till stånd; då nuvarande tidpunkt med sina låga jordvärden torde vara synnerligen gynsam att för godt pris förvärfva skogsmark och då denna provins kanske mer än någon annan i riket har behof af skog såsom ett skydd emot hafsstormarnes våldsamt och markens deraf följande utmagring, så vågar jag härmed vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att, vid inköp af skogsmark till bildande af kronoparker i riket, särskildt Gotland måtte komma

i ytterligare åtanke och för detta sistnämnda ändamål beviljas ett reservationsanslag för en gång af trehundrausen (300,000) kronor.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles

Stockholm den 28 januari 1887.

*Ludvig Norrby.*

I förestående framställning instämma:

*P. Larsson.*

*Aug. Bokström.*

*Vilhelm Carlson.*